

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 3. maj 2023
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Tue Vemmelund
Sagsnr.: 2023-0030-8572
Dok.: 2778781

Besvarelse af spørgsmål nr. 463 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 463 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 20. marts 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Morten Holland Heide

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 463 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren – på baggrund af at antallet af tiltalefrafald og påtaleopgivelse for især sager om økonomisk kriminalitet i dag er eksploderet efter ændringen af retsplejeloven – redegøre for, om han vil iværksætte en uvildig undersøgelse af, hvordan påtaleopgivelse og tiltalefrafald for økonomisk kriminalitet håndteres, om snittet er i overensstemmelse med loven og hvad det har betydet for ofrenes retssikkerhed og mulighed for erstatning?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Rigsadvokaten har til brug for besvarelsen trukket oplysninger fra de seneste fem år og til og med den 25. marts 2023, jf. tabel 1 og 2 nedenfor.

Rigsadvokaten kan uddybende oplyse, at påtaleopgivelser og tiltalefrafald registreres i Politiets Sagsstyringssystem (POLSAS) som en afgørelse. Tabel 2 er således en delmængde af tabel 1 fordelt på de forskellige afgørelsestyper.

Tabel 1. Antal sager eller forhold vedr. sagsområde økonomisk kriminalitet, fordelt på år og sagstrin.

Sagstrin	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Anmeldelser	64.490	67.110	75.783	66.863	72.451	16.270
Henlæggelser	18.763	14.530	14.657	26.022	42.397	16.774
Sigtelser	42.675	48.459	69.576	50.727	60.016	12.339
Tiltaler	27.140	26.418	40.381	41.674	54.051	4.804
Afgørelser	32.909	33.175	49.026	46.278	59.091	11.392

Tabel 2. Antal afgørelser efter retsplejelovens §§ 721 og 722 vedr. sagsområde økonomisk kriminalitet, fordelt på år og afgørelsestype.

Afgørelsestype	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sigtelsen grundløs - straffeloven (Rpl. § 721, stk. 1, nr. 1)	217	129	201	251	419	38
Sigtelsen grundløs - særlovgivningen (Rpl. § 721, stk. 1, nr. 1)	11	18	26	79	105	15
Påtale opgivet (Rpl. § 721, stk. 1, nr. 2)	6.756	7.407	8.410	11.440	13.945	1.408
Påtale opgivet (Rpl. § 721, stk. 1, nr. 3)	133	111	234	1.308	1.088	0

Afgørelsestype	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Påtale opgivet (Rpl. § 721, stk. 1, nr. 3)*	0	0	0	0	255	192
Påtale opgivet (Rpl. § 721, stk. 1, nr. 4)*	0	0	0	0	172	27
Tiltale undladt med advarsel - straffeloven (Rpl. § 722, stk. 1, nr. 1)	8	18	21	75	28	4
Tiltale undladt uden advarsel - straffeloven (Rpl. § 722, stk. 1, nr. 1)	1	1	0	10	10	2
Tiltale undladt med advarsel - særlovg. (Rpl. § 722, stk. 1, nr. 1 eller nr. 7)	3	1	10	2	7	1
Tiltale undladt - særlovgivningen (Rpl. § 722, stk. 1, nr. 1)	1	0	7	8	13	1
Tiltalefrafald med vilkår (Rpl. § 722, stk. 1, nr. 2)	3	9	0	0	0	0
Tiltalefrafald med vilkår (Rpl. § 722, stk. 1, nr. 3)	4	0	0	4	8	0
Tiltalefrafald uden vilkår (Rpl. § 722, stk. 1, nr. 4)	630	577	720	1.479	2.592	193
Tiltalefrafald uden vilkår (Rpl. § 722, stk. 1, nr. 5)	25	32	62	489	280	90
Tiltalefrafald uden vilkår (Rpl. § 722, stk. 1, nr. 6)	0	0	10	0	0	0
Tiltalefrafald uden vilkår (Rpl. § 722, stk. 1, nr. 7)	26	90	26	77	86	0
Tiltalefrafald med vilkår (Rpl. § 722, stk. 1, nr. 7)	1	1	6	2	2	2
Tiltalefrafald uden vilkår (Rpl. § 722, stk. 2, jf. stk. 3)	19	0	1	2	8	1
Tiltalefrafald med vilkår (Rpl. § 722, stk. 2, jf. stk. 3)	0	0	0	0	0	0
TOTAL	7.838	8.394	9.734	15.226	19.018	1.974

Noter: * Fra den 1. juli 2021 til og med den 14. november 2022 er påtaleopgivelser efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3 og 4, registreret på afgørelseskoden for den tidligere bestemmelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3. Fra den 15. november 2022 er påtaleopgivelser efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3 og 4, registreret på nye, særskilte afgørelseskoder.

Bemærkninger til tabellerne:

Det bemærkes, at opgørelserne er baseret på tal fra politiets sagsstyringssystem (POL-SAS).

Opgørelserne er derfor behæftet med en vis usikkerhed, da POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem og ikke et egentligt statistiksystem. Det skal bemærkes, at opgørelsen er baseret på dynamiske data, hvilket betyder, at opgørelsen ikke er endelig. Således vil der kunne ske ændringer afhængigt af tidspunktet for udtrækket af oplysningerne i opgørelsen, idet der f.eks. kan forekomme efterregistreringer.

Anmeldelser, henlæggelser, sigtelser, tiltaler og afgørelser er periodiseret efter, hvornår der i pågældende sag er foretaget anmeldelse, henlæggelse, rejst sigtelse, tiltale eller truffet afgørelse. Der vil være en periodevis forskydning af data, da f.eks. antallet af afgørelser i 2021 kan vedrøre tiltaler rejst i 2020.

Anmeldelser og henlæggelser er opgjort efter antal sager. Det vil sige antallet af unikke journalnumre.

Sigtelser, tiltaler og afgørelser er opgjort efter antal forhold. Det vil sige, hvor mange personer pr. journalnummer der er blevet sigtet, tiltalt og afgjort.

Data er opdateret pr. 25. marts 2023.

2. Det har formentlig medvirket til stigningen, at der pr. 1. juli 2021 er indført en ny bestemmelse i retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3, som giver en videre adgang til at påtaleopgive sager. Efter den nye bestemmelse kan påtale i en sag opgives, hvis straffelovens § 10 b (om retsforfølgning af en person, som uden for den danske stat er pålagt en sanktion for samme handling) eller § 89 (om tillægsstraf for strafbare handlinger, der er begået forud for en endelig dom om andre forhold, men som pådømmes på et senere tidspunkt) ville være anvendelig, hvis sigtede var at finde skyldig, når det skønnes, at ingen eller kun en ubetydelig straf ville blive idømt, og at domfældelse heller ikke i øvrigt vil være af væsentlig betydning. I den forbindelse blev det daværende nr. 3 i bestemmelsen til nr. 4.

I perioden fra den 1. juli 2021 til og med den 14. november 2022 er påtaleopgivelser efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3 og 4, registreret på afgørelseskoden for den tidligere bestemmelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3. Fra den 15. november 2022 er påtaleopgivelser efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3 og 4, registreret på nye, særskilte afgørelseskoder. Det forhold, at det frem til den 15. november 2022 har været nødvendigt at registrere påtaleopgivelserne efter nr. 3 og 4 på samme afgørelseskode, er formentlig en del af forklaringen på den markante stigning i antallet af registrerede påtaleopgivelser på afgørelseskoden for retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3, fra år 2020 til årene 2021 og 2022.

Reglerne for sammenlægning af straffesager blev i 2021 ændret, således at der i mindre grad end tidligere er mulighed for at sammenlægge sager til samtidig behandling, hvis det betyder, at sagen dermed urimeligt forhales eller vanskeliggøres. Det er i forarbejderne forudsat, at der med ændringen (idet færre sager vil blive sammenlagt) fremover vil være flere sager, hvor straffelovens § 89 om tillægsstraf finder anvendelse, herunder sager hvor der som følge af den allerede idømte straf ikke kan forventes idømt yderligere eller kun ubetydelig straf, jf. Folketingstidende 2020-21, tillæg A, L 212 som fremsat, side 29. Denne ændring sammenholdt med det ovenfor anførte om mulighed for at påtaleopgive i videre omfang end tidligere i disse sager efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3, har formentlig medvirket til stigningen i påtaleopgivelser.

Det kan tilføjes, at der bl.a. også har været en markant stigning i antallet af tiltalefrafald efter retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 4, der i vidt omfang svarer til bestemmelsen i § 721, stk. 1, nr. 3, og som giver mulighed for at meddele tiltalefrafald under tilsvarende betingelser. De ændrede regler for sammenlægning af straffesager vil af de samme grunde formentlig også have haft en betydning for denne stigning.

Det kan desuden tilføjes, at antallet af påtaleopgivelser og tiltalefrafald vedrørende økonomisk kriminalitet er steget med godt 10.600 fra 2019 til 2022. Stigningen vedrører primært de fire gerningskoder bedrageri, mandatsvig, databedrageri og hvidvask, der tilsammen er steget med 10.000 afgørelser i perioden. Det skal hertil bemærkes, at anklagemyndigheden tog stilling til tiltalespørgsmålet i ca. dobbelt så mange forhold om økonomisk kriminalitet i 2022 som i 2019, jf. tabel 1 ovenfor. Stigningen i påtaleopgivelser og tiltalefrafald inden for økonomisk kriminalitet afspejler således overordnet set denne udvikling.”

Som det fremgår af Rigsadvokatens udtalelse, er der en række mulige forhold, der kan være med til at forklare stigningen i antal påtaleopgivelser og tiltalefrafald. Jeg finder på den baggrund ikke grund til at iværksætte en sådan undersøgelse, der er nævnt i spørgsmålet.